

Uttanríkis- og mentamálaráðið

Dagfesting: 14. november
2014
Mál nr.: Skrivið her
Málsviðgjørt: JL/TH
Ummælisfreist: Skrivið frá/til
Eftirkannað: Lógartænastan
dagfestir

Uppskot til

Løgtingslóg um broyting í løgtingslóg um frískúlar

(Víðka rakstrarstuðlin, áseta reglur um ferðastuðul og broyta tíðarfreist fyri at fráboða næmingatal)

§ 1

Í løgtingslóg nr. 46 frá 26. mars 2002 um frískúlar, sum broytt við løgtingslóg nr. 90 frá 9. juni 2020, verða gjørdar hesar broytingar:

1. § 5, stk. 1 verður orðað soleiðis:
“§ 5. Treytin fyri, at ein frískúli kann fara undir virksesemi sítt, er, at skúlin skjalprógvar við undirskrift foreldranna, at í minsta lagi 12 næmingar eru innskrivaðir at byrja komandi skúlaár.”
2. Aftaná § 9 verður sett inn sum nýggj § 9 a:
“§ 9 a. Næmingar í frískúlum hava rætt til ferðastuðul frá heimstaðarkommununi, tá ið teir ferðast við Strandfaraskipum landsins í og úr skúla.

Stk. 2. Næmingurin hevur rætt til ferðastuðul aftur og fram til skúlan eina ferð um dagin.

3. Í § 18 verður stk. 5 orðað soleiðis:
“*Stk. 5.* Kommununnar stuðul til næmingar í frískúlum verður roknaður eftir einum miðalkostnaði fyri hvønn næming, sum Føroya Gjaldstova roknar út við grundarlagi í rakstrarútreiðslunum fyri hvønn næming í skúlunum hjá fimm teimum størstu kommununum. Stuðulin til hvønn næming í frískúlum er 85% av miðalkostnaðinum fyri hvønn næming sambært útrokningini hjá Føroya Gjaldstovu.”
4. Í § 18 verður stk. 6 orðað soleiðis:
“Kommununnar stuðul til forskúlaflokkar, sum verða góðkendir

sb. § 2, stk. 2, verður roknaður eftir einum miðalkostnaði fyri hvønn næming, sum Føroya Gjaldstova roknað út við grundarlagi í rakstrarútreiðslunum fyri hvønn næming í skúlunum hjá fimm teimum størstu kommununum. Útreiðslur til skrivstovuhald, læraralønir og námsfrøðingalønir eru íroknaðar. Stuðulin til hvønn næming í forskúlaflokkum er 85% av miðalkostnaðinum fyri hvønn næming sambært útrokningini hjá Føroya Gjaldstovu.”

“§ 18 a. Frískúli, ið heldur til í leigaðum hølum, fær sum stuðul 85% av leigukostnaðinum, sum kommunurnar rinda.
Stk. 2. Leigukostnaðurin sambært stk. 1 skal vera ásettur eftir marknaðartreytum í leigusáttmála, sum landsstýrismaðurin skal góðkenna, áðrenn stuðul verður veittur.”

7. Í § 19 verður stk. 2 strikað.

5. § 18, stk. 8 verður strikað. Stk. 9-10 verða hereftir stk. 8-9.

§ 2

6. Eftir § 18 verður sett inn sum nýggj § 18 a:

Henda løgtingslóg kemur í gildi dagin eftir, at hon er kunngjørd.

Kapittul 1. Almennar viðmerkingar

1.1. Orsakir til uppskotið

Ávísar ásetingar í frískúlalógini, soleiðis sum tær vóru orðaðar, tá ið lógin kom í gildi, hava givið orsök til ymisk ivamál. Eitt nú var tað leingi eitt ivamál, um tað var landið, kommunurnar ella bæði land og kommunur, ið høvdu skyldu til at rinda stuðul til forskúlaflokkar í frískúlum. Hesin ivi var beindur av vegnum við løgtingslóg nr. 90 frá 9. juni 2020, ið millum annað ásetti, at tað eins og í fólkaskúlanum eru kommunurnar, ið skuldu rinda stuðulin til forskúlaflokkar.

Ein onnur avbjóðing við stuðlinum hevur verið, at frískúlar ikki kunnu fáa rakstrarstuðul til húsaleigu. Mett verður, at henda avmarking ger tað ógvuliga trupult hjá stigtakarum at fara undir at stovna ein nýggjan frískúla, tí umframt starvsfólkakostnað eru hølísútreiðslurnar helst størsta útreiðslan, ið ein frískúli hevur. Við hesum uppskoti er ætlanin at broyta frískúlalógina soleiðis, at stuðul eisini kann verða veittur til húsaleigu.

Eitt annað ivamál hevur verið rætturin hjá frískúlanæmingum til skúlabarnaflutning. Ymiskt er, hvussu kommunur hava loyst hetta. Summar hava rindað busskort til børnini, og aðrar hava víst á, at tá ið foreldur velja annað skúlatilboð enn tað, ið kommunan bjóðar, eiga foreldur sjálvi at rinda fyri flutning. Uppskotið hevur við sær, at kommunur, hvørs børn ganga í frískúla, hava skyldu til at lata viðkomandi barni stuðul, um so er, at barnið ferðast í og úr skúla við Strandfaraskipum Landsins. Talan er um stuðul til ein túr aftur og fram um dagin. Hinvegin so verður ikki álagt kommununum at skipa fyri skúlabarnaflutingi á sama hátt sum eftir reglunum í fólkaskúlalógini.

Uppskotið hevur eisini broytingar um freistina fyri at skjalprógva nøktandi næmingagrundarlag, tá søkt verður um loyvi at stovna frískúla. Í verandi løgtingslóg er freistin 1. september árið frammanundan. Henda freistin liggur alt ov tíðliga og letur seg ikki gera í veruleikanum. Sama áseting er í løgtingslóg um eftirskúlar, og bæði tá ið frískúlar og eftirskúlar verða settir á stovn, hevur landsstýrismaðurin givið frávik frá hesari freistini. Hildið verður tí, at tað er rættast, at freistin verður broytt.

Ein avbjóðing hevur eisini verið arbeiðið at fingið til vega upplýsingar um miðalkostnaðin fyri hvønn næming í teimum kommunum, sum hava næmingar í frískúlum. Í verandi lóggávu verður kommunali stuðulin, bæði til forskúlafløkkar og frískúlan sum heild, roknaður við støði í miðalkostnaðin fyri hvønn næming í tí kommununi, har næmingurin býr. Undirvísingarstýrið skal sostatt samskifta við hvørja einstaka kommunu um at fáa til vega neyðugu tølini. Í teimum førum har eingi rakstartøl eru tøk, eru reglurnar, at Føroya Gjaldstova roknar eitt miðaltal við grundarlagi í fimm teimum størstu kommununum. Skotið verður upp, at hetta verður skipanin, at Føroya Gjaldstova roknar miðaltalið út við støði í 5 teimum størstu kommununum. Hetta fer at lætta nógv um umsitingina hjá Undirvísingarstýrinum, men fer móguliga at økja umsitinginartligu uppgávuna hjá Gjaldstovuni nakað.

At enda umfatar uppskotið fylgibroytingar, ið eru úrslit av broytingum í hesum uppskotinum og teimum broytingum, ið vórðu framdar við løgtingslóg nr. 90 frá 9. juni 2020.

1.2. Galdandi lóggáva

Galdandi lóggáva er løgtingslóg nr. 46 frá 26. mars 2002 um frískúlar, sum broytt við løgtingslóg nr. 90 frá 9. juni 2020.

1.3. Endamálið við uppskotinum

Endamálið við uppskotinum er, at frískúlar í størri mun koma at virka undir somu fortreytum sum almenni fólkaskúlin, og at børn í frískúlum fáa stuðul til at ferðast í og úr skúla. Harumframt verður gjørd broyting í freistini fyri at boða myndugleikanum frá nøktandi næmingatali, tá ein frískúli skal setast á stovn.

1.4. Samandráttur av nýskipanini við uppskotinum

Verður uppskotið samtykt, fáa frískúlar rætt til stuðul til húsaleigu frá teimum kommunum, ið hava børn gangandi í frískúla. Harumframt fáa børn í frískúlum rætt til ferðastuðul, tá ið tey ferðast við Strandfaraskipum landsins, og tilgongdin at stovna frískúla verður smidligari.

1.5. Ummæli og ummælisskjal

Upplýst verður, hvørjir myndugleikar, almennir stovnar, privatir felagsskapir, áhugafeløg og onnur hava havt uppskotið til ummælis. Greitt verður í stuttum frá, hvørjar viðmerkingar ummælispartarnir hava gjørt. Greitt verður eisini frá, hvørja støðu landsstýrismaðurin og stjórnarráðið hava til hesar viðmerkingar. Hetta ger, at móguligar avleiðingar av lógaruppskotinum verða umhugsadar og lýstar betur.

Eitt ummælisskjal eigur eisini at verða gjørt. Ummælisskjalið er ein stuttur samandráttur av innkomnu ummælunum saman við viðmerkingum hjá landsstýrismanninum til hesi. Serliga til

uppskot, har nógv ummæli eru innkomin, er ummælisskjal eitt hent amboð, sum gevur greitt yvirlit yvir tey ummælini, sum eru komin inn.

Ummælini verða lögð við sum fylgiskjal til lógaruppskotið. Hvørt ummæli skal í skjal fyri seg, og skjalið skal vera í PDF-sniði.
(Sí nr. 1.2.1.6. í rundskrivinum um lógarsmíð).

Kapittul 2. Avleiðingarnar av uppskotinum

2.1. Fíggjarligar avleiðingar fyri land og kommunur

Uppskotið hevur ikki fíggjarligar avleiðingar fyri landið. Hinvegin hevur tað fíggjarligar avleiðingar fyri kommunurnar. Kommunurnar rinda í dag stuðul til raksturin í frískúlunum, men rinda ikki stuðul til húsaleigu og gjald til ferðing hjá næmingum í og úr skúla. Við hesum uppskoti verður tað álagt kommununum at rinda henda kostnað.

2.2. Umsitingarligar avleiðingar fyri land og kommunur

Í dag verður kommunali stuðulin, bæði til forskúlaflokkar og frískúlan annars roknaður við støði í miðalkostnaðinum fyri hvønn næming í ávísu kommununi. Tað merkir, at Undirvísingarstýrið, sum umsitur stuðulin, skal samskifta við hvørja einstaka kommunu um at fáa til vega neyðugu tølini. Í teimum førum har eingi tøl fáast, hevur Føroya Gjaldstova roknað eitt miðaltal. Við hesum uppskoti verður skipanin broytt til, at Føroya Gjaldstova altíð roknar miðtalið út við støði í 5 teimum størstu kommununum. Hetta fer at lætta nógv um umsitingina hjá Undirvísingarstýrinum, men fer møguliga at økja umsitingarligu uppgávuna hjá Gjaldstovuni nakað.

Mett verður ikki, at tann umsitingin, ið kommunurnar longu hava av, at børn ganga í frískúlum, verður økt nevnivert við hesum uppskoti.

2.3. Avleiðingar fyri vinnuna

Uppskotið hevur ikki avleiðingar fyri vinnuna.

2.4. Avleiðingar fyri umhvørvið

Uppskotið hevur ikki avleiðingar fyri umhvørvið.

2.5. Avleiðingar fyri serstøk øki í landinum

Uppskotið hevur ikki avleiðingar fyri serstøk øki í landinum.

2.6. Avleiðingar fyri ávísar samfelagsbólkar ella felagsskapir

Uppskotið hevur ikki avleiðingar fyri ávísar samfelagsbólkar ella felagsskapir, men at tað sum heild lættir um fíggjarliga hjá teimum felagsskapum, ið reka frískúlar og teimum foreldrum, ið velja at senda barn sítt í frískúla.

2.7. Millumtjóðasáttmálar á økinum

Tað eru ikki millumtjóðasáttmálar, ið eru viðkomandi fyri uppskotið.

2.8. Tvørgangandi millumtjóðasáttmálar

Tað eru ikki tvørgangandi millumtjóðasáttmálar, ið eru viðkomandi fyri uppskotið

1) Hoyvíkssáttmálin

Sáttmálin er ekki viðkomandi fyrir uppskotið.

2) Evropeiski mannrættindasáttmálan, EMRS

Sáttmálin er ekki viðkomandi fyrir uppskotið.

3) Sáttmáli Sameindu Tjóða um réttindi hjá einstaklingum, ið bera brek

Sáttmálin er ekki viðkomandi fyrir uppskotið.

2.9. Markaforðingar

Uppskotið elvir ekki til markaforðingar.

2.10. Revsing, fyrisitingarligar sektir, pantheimildir ella onnur størri inntriv

Uppskotið hevur ekki við sær revsing, fyrisitingarligar sektir, pantheimildir ella onnur størri inntriv.

2.11. Skattir og avgjöld

Uppskotið áleggur ekki skattir ella avgjöld.

2.12. Gjöld

Uppskotið ásetur ekki reglur um gjöld.

2.13. Áleggur lógaruppskotið likamligum ella lögfrøðiligum persónum skyldur?

Uppskotið víðkar grundarlagið fyri rakstrarstuðlinum, ið frískúlar hava rætt til, og áleggur kommunum at rinda hesa økingina. Harumframt áleggur uppskotið kommununum at syrgja fyri, at børn, ið ganga í frískúla, fáa ferðastuðul, tá ið tey ferðast í og úr skúlanum við Strandfaraskipum Landsins.

2.14. Leggur lógaruppskotið heimildir til landsstýrismannin, ein stovn undir landsstýrinum ella til kommunur?

Nei.

2.15. Gevur lógaruppskotið almennum myndugleikum atgongd til privata ogn?

Nei.

2.16. Hevur lógaruppskotið aðrar avleiðingar?

Mett verður, at uppskotið fer at lætta um raksturin hjá frískúlum og fer at hava við sær, at tað verður lættari at seta nýggjar frískúlar á stovn. Harumframt verður uppskotið ein fíggjarligur lætti hjá teimum familjum sum í dag sjálvar rinda fyri skúlabarnaflutning fyri børn, sum ganga í frískúla.

2.17. Talvan: Yvirlit yvir avleiðingarnar av lógaruppskotinum

	Fyri landið ella landsmyndugleikar	Fyri kommunalar myndugleikar	Fyri pláss ella øki í landinum	Fyri ávísar samfelagsbólkar ella felagsskapir	Fyri vinnuna
Fíggjarligar ella búskaparligar avleiðingar	Nei	Ja	Nei	Nei	Nei
Umsitingarligar avleiðingar	Nei	Nei	Nei	Nei	Nei
Umhvørvisligar avleiðingar	Nei	Nei	Nei	Nei	Nei
Avleiðingar í mun til altjóða avtalur og reglur	Nei	Nei	Nei	Nei	Nei
Sosialar avleiðingar			Nei	Nei	

Kapittul 3. Serligar viðmerkingar

Til § 1, nr. 1

Talan er um eina broyting í krøvunum at seta á stovn nýggjan frískúla. Í galdandi § 5, stk. 1 er ásett, at ein skúli skal skjalprógva næmingatalið 1. september *árið frammanundan*, at ætlanin er at byrja skúlan. Royndirnar vísa, at bæði tá ið tað kemur til frískúlar og eftirskúlar (eftirskúlalógin hevur somu áseting), so er hetta ein ógjørilig treyt at lúka, tí at freistin liggur alt ov langt, áðrenn ætlaða skúlabyrjan. Myndugleikin hevur tí brúkt heimildina í § 5, stk. 2 til at geva viðkomandi frískúla (ella eftirskúla sambært tí løgtingslógini) undantak frá freistini.

Við broytingini verður henda freist tikin burtur. Hereftir verður tað upp til myndugleikan at meta um, hvørt næmingagrundarlagið er nøktandi í hvørjum einstøkum føri, áðrenn viðkomandi frískúli verður góðkendur og kann fara at virka.

Til § 1, nr. 2.

Sett verður inn nýggj § 9a, ið áleggur kommununum at veita næmingum í frískúlum ferðastuðul. Treytin er, at viðkomandi næmingur ferðast við Strandfaraskipum Landsins í og frá skúla. Stuðul verður latin til ein túr aftur og fram um dagin. Skipanin er lík ferðastuðulsskipanini, ið er ásett í kunngerð nr. 107 frá 25. august 2011 um lestrarstuðul, sum seinast broytt við kunngerð nr. 140 frá 20. oktober 2021.

Ásetingin áleggur viðkomandi kommunu bert at syrgja fyri, at næmingar, ið eru heimahoyrandi í kommununi, fáa eitt ferðakort frá Strandfaraskipum Landsins, ið kommunan rindar fyri. Kommunan hevur ikki ábyrgd av at syrgja fyri flutninginum hjá næminginum í og úr skúlanum, og talan er tí ikki um somu skipan, sum er galdandi fyri skúlabarnaflutning sambært fólkaskúlalógini. Um bussfarleið er tøk millum skúla og heim, er kommununi óviðkomandi.

Til § 1, nr. 3

Broytingin hevur við sær, at tað ikki longur er miðtalið fyri næmingakostnaðin í einstøku kommununi, ið ger av, hvussu nógv viðkomandi kommuna rindar í rakstrarstuðli. Framyvir verður rakstrarstuðulin roknaður við støði í miðalkostnaðinum fyri hvønn næming í fimm teimum størstu kommununum í landinum. Tað er Føroya Gjaldstova, ið roknar miðtalið. Stuðulin verður tó framhaldandi 85% av roknaða miðtalinum.

Til § 1, nr. 4

Eins og broytingin í § 1, nr. 3, so verður farið burtur frá, at kommunali stuðulin tekur støði í miðalkostnaðinum fyri hvønn næming í einstøku kommununi. Frameftir verður kommunali stuðulin til forskúlaflokkar roknaður við støði í einum miðalkostnaði fyri hvønn næming í fimm teimum størstu kommununum. Tað er Føroya Gjaldstova, ið roknar miðtalið. Ásetingin skal skiljast soleiðis, at talan er um fimm tær størstu kommunurnar, *ið hava forskúlaflokkar*. Um ein av hesum kommunum ikki hevur forskúlaflokk, verður tann kommunan, ið er næst í stødd, tikin við í útrokningina í staðin.

Til § 1, nr. 5

Talan er um eina fylgibroyting til broytingarnar í § 1, nr. 4 og 5. Av tí at tær, hvør í sínum lagi áseta, at Føroya Gjaldstova roknar eitt miðtaltal, er ikki neyðugt eisini at hava hesa áseting umframt.

Til § 1, nr. 6

Ásett verður, at frískúli, ið heldur til í leigaðum hølum, fær 85% av leigukostnaðinum í stuðli frá kommununum, ið hava næmingar í skúlanum. Samlaði leigukostnaðurin verður býttur javnt á allar næmingar skúlans, og hvør kommuna rindar síðani stuðul í mun til, hvussu nógvir næmingar eru heimahoyrandi í viðkomandi kommunu.

Í stk. 2 er ásett, at leigukostnaðurin skal verða ásettur í leigusáttmála og skal verða sambært marknaðartreytum. Landsstýrismaðurin skal góðkenna leigusáttmálan fyri at tryggja, at talan er um marknaðargrunndaða leigu. Lagt verður upp til, at landsstýrismaðurin ráðfórir seg um húsaleiguna við Landsverk, áðrenn sáttmálin verður góðkendur. Avleiðingin av, at landsstýrismaðurin ikki fær sáttmálan til góðkenningar ella ikki kann góðkenna sáttmálan, er, at frískúlin ikki hevur rætt til stuðul sambært hesi áseting.

Til § 1, nr. 7

Talan er um fylgibroyting. Verandi áseting sigur, at:

“Um lønin í frískúlanum er hægri enn sáttmálasetta lønin, verður stuðulin útroknaður við grundarlagi í sáttmálasettu lønini. Er lønin lægri enn sáttmálasetta lønin, verður stuðulin útroknaður við grundarlagi í útgoldnu lønini.”

Av tí at landskassastuðulin í dag verður roknaður eftir miðalkostnaðinum fyri ein næming í fólkaskúlanum og ikki eftir, hvat einstaki skúlin rindar í lønum, er ásetingin ikki longur viðkomandi.

Harumframt tryggjar verandi § 17, at starvsfólk skúlans hava rætt til somu løn sum fólk í samsvarandi størvum í fólkaskúlanum.

Til § 2

Áseting um gildiskomu.

Uttanríkis- og mentamálaráðið, 25. desember 2021

Jenis av Rana
landsstýrismaður

/ Poul Geert Hansen

Yvirlit yvir fylgiskjøl:

Fylgiskjal 1: Javntekstur

Fylgiskjal 2:

Fylgiskjal 3: